

Vasilka Sancin

**MEDNARODNO PRAVO
V HIERARHIJI
PRAVNIH VIROV EU
IN NJENIH ČLANIC**

SCIENTIA
IUSTITIA

© Uradni list Republike Slovenije, 2009. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje je, razen v primerih iz 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

Zbirka SCIENTIA / IUSTITIA

VASILKA SANCIN
**MEDNARODNO PRAVO
V HIERARHIJI
PRAVNIH VIROV EU
IN NJENIH ČLANIC**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

341:061.1EU

SANCIN, Vasilka
Mednarodno pravo v hierarhiji pravnih virov EU in njenih članic
/ Vasilka Sancin. - Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije,
2009. - (Scientia iustitia ; 14)

ISBN 978-961-204-434-3

245350400

»Ustanovitev supranacionalne strukture z mednarodnopravno subjektiviteto v Zahodni Evropi po 2. svetovni vojni je pomenila enega največjih dogodkov v zgodovini mednarodnega prava.«

(»The establishment of a supranational structure with legal personality in Western Europe after the Second World War was one of the great events in the history of international law.«)

Jochen A. Frowein

»Pravni sistem Evropske unije je postal najbolj učinkovit obstoječi mednarodnopravni sistem, ki presega običajne pomanjkljivosti mednarodnega prava in mednarodnih sodišč.«

(»The European Union's legal system has become the most effective international legal system in existence, standing in clear contrast to the typical weakness of international law and international courts.«)

Karen J. Alter

KAZALO VSEBINE

Seznam uporabljenih okrajšav	13
Predgovor	19
I. UVOD	21
II. IZBRANI VIDIKI MEDNARODNEGA PRAVA	33
1. POJEM IN NARAVA MEDNARODNEGA PRAVA	33
1.1. Pojem mednarodnega prava	33
1.2. Narava in značilnosti mednarodnega prava	34
2. FORMALNI VIRI MEDNARODNEGA PRAVA	37
2.1. Mednarodno pogodbeno pravo	38
2.1.1. Splošno	38
2.1.2. Mednarodne pogodbe	39
2.1.2.1. Neposredno in neposredno uporabljive mednarodne pogodbe	41
2.1.2.2. Skladnostna klavzula v 103. členu UL OZN	44
2.1.2.3. Sklepanje mednarodnih pogodb	45
2.1.2.4. Posebnosti mednarodnih pogodb na področju okoljskega prava	48
2.2. Mednarodno običajno pravo	51
2.3. Splošna pravna načela	51
3. MEDNARODNE ORGANIZACIJE KOT SUBJEKTI MEDNARODNEGA PRAVA	52
3.1. Mednarodnopravna subjektiviteta mednarodnih organizacij	52
3.2. Kriteriji presoje	53
III. PRAVNA NARAVA EVROPSKIH SKUPNOSTI IN EVROPSKE UNIJE	55
1. PRAVNA NARAVA EU IN NJEN INSTITUCIONALNI OKVIR	55
2. ČLANSTVO V EU	59
2.1. Stopnja odprtosti EU	60

2.2.	Postopek pristopa k EU	61
2.3.	Države članice EU	62
2.4.	Prenehanje članstva v EU	63
3.	MEDNARODNOPRAVNA SUBJEKTIVITETA ES IN EU	64
3.1.	Mednarodnopravna subjektiviteta ES	64
3.2.	Mednarodnopravna subjektiviteta EU	66
4.	POGLAVITNI ORGANI ES IN EU	68
4.1.	Svet	69
4.2.	Komisija	71
4.3.	Evropski parlament	72
4.4.	Sodišče Evropskih skupnosti	74
4.5.	Sodišče I. stopnje	75
4.6.	Računsko sodišče	76
4.7.	Evropski svet	76
4.8.	Drugi organi	76
5.	PREDSTAVLJANJE EU V MEDNARODNIH ODNOSIH	77
6.	PRAVNI VIRI EU	79
6.1.	Pravo Evropske unije	79
6.2.	Pravo Evropske skupnosti	79
6.3.	Pravo Unije oziroma unijsko pravo	83
7.	POSEBNE ZNAČILNOSTI PRAVNEGA REDA EU	83
7.1.	Supranacionalnost in odnos med pravom EU in notranjim pravom	84
7.1.1.	Neposredni učinek	85
7.1.2.	Prevlada	90
8.	PRISTOJNOSTI EVROPSKE SKUPNOSTI, DRŽAV ČLANIC IN EVROPSKE UNIJE	92
8.1.	Omejitev suverenosti držav članic	93
8.2.	Vertikalna razmejitev pristojnosti	94
8.3.	Horizontalna razmejitev pristojnosti	95
8.4.	Izrecne in domnevane pristojnosti	96
8.5.	Izključne in neizključne pristojnosti	97
8.5.1.	Izključne pristojnosti	98
8.5.2.	Neizključne pristojnosti	100
8.6.	Pristojnosti EU v zunanjih odnosih	102
8.7.	Novosti, ki jih prinaša Lizbonska pogodba	104
IV.	ODNOS MED MEDNARODNIM PRAVOM, PRAVOM EU IN NOTRANJIM PRAVOM	107
1.	ODNOS MED MEDNARODNIM PRAVOM IN NOTRANJIM PRAVOM	108
1.1.	Mednarodnopravna raven	109
1.2.	Notranjopravna raven	111

1.3.	Monizem, dualizem in koordinacija	116
1.3.1.	Uvod	117
1.3.2.	Monizem	120
1.3.2.1.	Različice monizma	121
1.3.2.1.1.	Radikalni monizem	121
1.3.2.1.2.	Zmerni monizem	122
1.3.3.	Dualizem	122
1.3.3.1.	Doktrine dualizma	123
1.3.4.	Zaključki	125
2.	USTAVNE DOLOČBE IN ODLOČITVE NAJVIŠJIH SODIŠČ DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE O POLOŽAJU MEDNARODNEGA PRAVA IN PRAVA EU	127
2.1.	Analiza ustavnih določb držav članic EU	127
2.1.1.	Šest ustanovitvenih držav članic	128
2.1.1.1.	Belgija	129
2.1.1.2.	Francija	129
2.1.1.3.	Italija	132
2.1.1.4.	Luksemburg	133
2.1.1.5.	Nemčija	134
2.1.1.6.	Nizozemska	138
2.1.2.	Prva širitev	141
2.1.2.1.	Danska	141
2.1.2.2.	Irska	142
2.1.2.3.	Združeno kraljestvo	143
2.1.3.	Druga širitev: Grčija	149
2.1.4.	Tretja širitev	151
2.1.4.1.	Portugalska	151
2.1.4.2.	Španija	152
2.1.5.	Četrta širitev	153
2.1.5.1.	Avstrija	153
2.1.5.2.	Finska	155
2.1.5.3.	Švedska	156
2.1.6.	Peta širitev	157
2.1.6.1.	Ciper	157
2.1.6.2.	Češka republika	158
2.1.6.3.	Estonija	160
2.1.6.4.	Latvija	161
2.1.6.5.	Litva	162
2.1.6.6.	Madžarska	163
2.1.6.7.	Malta	165
2.1.6.8.	Poljska	165
2.1.6.9.	Slovaška	167
2.1.6.10.	Slovenija	169
2.1.7.	Šesta širitev	174
2.1.7.1.	Bolgarija	174

2.1.7.2.	Romunija	177
2.2.	Nekatere odločitve najvišjih sodišč izbranih držav članic EU	178
2.2.1.	Italija	179
2.2.2.	Francija	179
2.2.3.	Nemčija	180
2.2.4.	Združeno kraljestvo	182
2.2.5.	Avstrija	183
2.2.6.	Romunija	184
2.3.	Primerjalnopravna analiza in zaključki	185
3.	MEDNARODNO PRAVO V PRAVNEM REDU ES/EU	193
3.1.	Samostojnost in avtonomija pravnega reda EU	193
3.2.	Stiki med pravnima redoma	194
3.2.1.	Vplivi mednarodnega prava na pravo ES	194
3.2.2.	Vplivi prava ES na mednarodno pravo	196
3.2.2.1.	Prispevek EU na različnih področjih mednarodnega prava	196
3.2.2.1.1.	Priznanje držav	196
3.2.2.1.2.	Varstvo človekovih pravic in demokracije	198
3.2.2.1.3.	Odzivi EU na kršitve mednarodnega prava zunaj območja EU.	199
3.2.2.1.4.	Premikanje državnih mej	200
3.2.2.2.	Pravo EU kot posredovalni sistem	202
3.3.	Splošno o razmerju med mednarodnim pravom in pravom EU	205
3.3.1.	Neposredni učinek mednarodnega prava v pravnem redu ES	206
3.3.2.	Pravni učinki mednarodnega prava v pravnem redu ES	210
3.4.	Splošno o sodni praksi Sodišča ES in Sodišča I. stopnje glede presoje mednarodnega prava	212
3.5.	Mednarodne pogodbe v pravnem redu EU	226
3.5.1.	Splošno	226
3.5.2.	Sklepanje mednarodnih pogodb v EU	240
3.5.3.	Vrste mednarodnih pogodb v pravnem redu EU	246
3.5.4.	Podrobneje o izbranih posameznih vrstah mednarodnih pogodb	254
3.5.4.1.	Dvostranski sporazumi, sklenjeni s tretjimi državami	254
3.5.4.1.1.	Prostotrgovinski sporazumi	254
3.5.4.1.2.	Nekdanji prostotrgovinski sporazumi s Portugalsko in Španijo	255
3.5.4.1.3.	Nekdanji prostotrgovinski sporazumi z državami EFTA	256
3.5.4.1.4.	Asociacijski sporazumi	256

3.5.4.1.5.	Pristopne povezave	257
3.5.4.1.6.	Razvojne zveze (development associations)	259
3.5.4.1.7.	Konvenciji Yaoundé in Lomé	260
3.5.4.1.8.	Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru	260
3.5.4.2.	Multilateralni sporazumi med ES, državami članicami in tretjimi državami ter med državami članicami in tretjimi državami	261
3.5.4.2.1.	Sporazumi GATT/WTO	263
3.5.4.2.2.	Evropska konvencija o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (EKČP)	271
3.5.4.2.3.	Konvencije Mednarodne organizacije dela (ILO) .	274
3.5.4.2.4.	Konvencije o intelektualni lastnini	275
3.5.5.	Pristojnost Sodišča ES in Sodišča I. stopnje za presojo mednarodnih pogodb	276
3.5.6.	Mednarodno pravo kot podlaga za presojo zakonitosti skupnostnih aktov	279
3.5.7.	Klavzula o reševanju sporov iz mednarodne pogodbe	281
3.5.8.	Zaključki	281
3.6.	Mednarodno običajno pravo in splošna načela mednarodnega prava v pravnem redu EU	282
3.6.1.	Splošno	282
3.6.2.	Sodna praksa Sodišča ES in Sodišča I. stopnje . .	283
3.7.	Ius cogens v pravnem redu EU	289
3.8.	Meje sodne pristojnosti Sodišča ES	291
3.9.	Zaključki podpoglavja	293
4.	ODLOČITVE EU V OKVIRU II. IN III. STEBRA	295
4.1.	EU in Evropski svet	296
4.2.	Pravni učinki odločitev v okviru II. in III. stebra	297
4.2.1.	Odločitve II. stebra PEU	297
4.2.1.1.	Skupna stališča	297
4.2.1.2.	Skupni ukrepi	299
4.2.1.3.	Razlikovanje med skupnimi stališči in skupnimi ukrepi	301
4.2.2.	Odločitve v okviru III. stebra	301
4.2.2.1.	Skupna stališča	302
4.2.2.2.	Okvirni sklepi	303
4.2.2.3.	Sklepi	304
4.2.2.4.	Konvencije	304
4.2.3.	Zaključek	305
4.3.	Uporaba načel skupnostnega prava za odločitve II. in III. stebra	305
4.3.1.	Uporabljenost načela prevlade in neposrednega učinka za odločitve po II. stebri	305
4.3.2.	Uporabljenost načela prevlade in neposrednega učinka za odločitve po III. stebri	307

4.3.3.	Zaključek	309
4.4.	Pravni položaj in učinki odločitev II. in III. stebra pod vplivom prava ES	310
4.4.1.	Odločitve II. stebra	310
4.4.2.	Odločitve III. stebra	311
4.4.3.	Zaključki	311
4.5.	Sodna presoja Sodišča ES in Sodišča I. stopnje odločitev mednarodnih organizacij	312
5.	IZBRANI VIDIKI MEDNARODNEGA OKOLJSKEGA PRAVA V PRAVNEM REDU EU	315
5.1.	Odločitve, sprejete v okviru konferenc pogodbenic (Conference of Parties – COPs) in sestankov pogodbenic (Meeting of Parties – MOPs)	316
5.1.1.	Mednarodnopravna raven	317
5.1.2.	Evropskoppravna raven	319
5.1.3.	Notranjepravna raven	320
6.	ZAKLJUČKI IV. DELA	321
V.	SKLEPNE MISLI	325
	Summary	333
	Literatura	337
1.	Doktrina	337
1.1.	Temeljna dela, monografije	337
1.2.	Periodika	353
1.3.	Druga dela, zborniki prispevkov, kolokviji, predavanja	376
2.	Temeljne pogodbe ES in EU	384
3.	Spletne strani	385
	Imensko kazalo	387
	Stvarno kazalo	391